

Opleidingenbarometer 2020

Binnen DJI werken we met een complexe doelgroep. Samen met ketenpartners bieden we justitiabelen de kans om te werken aan een succesvolle terugkeer naar de maatschappij. Dit mensenwerk - door DJI'ers, voor ingeslotenene - vraagt om specifieke vaardigheden en een flexibele, professionele organisatie. Daarom investeert DJI in het vakmanschap van de medewerkers. Als detentiespecialist en opleider draagt het Opleidingsinstituut (OI) DJI hier met leeractiviteiten in belangrijke mate aan bij. Dit gebeurt vanuit de visie dat leren meer is dan opleiden. Praktijkleren wordt daarbij steeds belangrijker: lerend werken en werkend leren. Het OI maakt de balans op voor het jaar 2020.

Klik op **i** voor meer informatie.

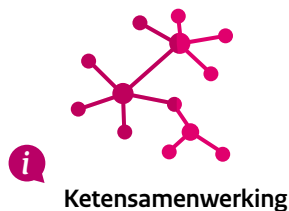
Druk opleidingsjaar met uitdagingen

In 2020 heeft de opleidingsuitvoering een metamorfose ondergaan. Na de opkomst van corona zijn in sneltreinvaart de opleidingen en modules die online konden worden verzorgd, omgebouwd naar online lessen. Voor de uitvoering van de fysieke lessen met coronamaatregelen is het hele jaar gezocht naar een balans van wat mocht en veilig kon. Dankzij creativiteit, flexibiliteit en doorzettingsvermogen van trainers, deelnemers en alle betrokkenen van DJI-organisatieonderdelen is het toch een druk opleidingsjaar geworden: 19.071 medewerkers hebben deelgenomen aan een opleiding.

i Aantal deelnemers per thema

i Beroeps- en Basisopleidingen DJI

i Aantal uitvoeringen per maand

i Ketensamenwerking

i DJI Academy

i Innovatie

i Wetenschappelijk onderzoek

i Reflectie

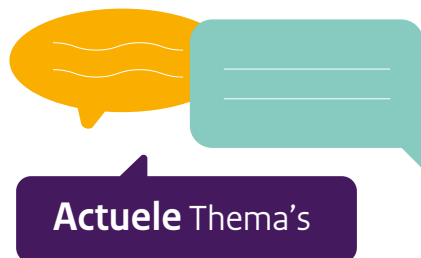
i Kenniskalender

i Penitentiaire scherpte

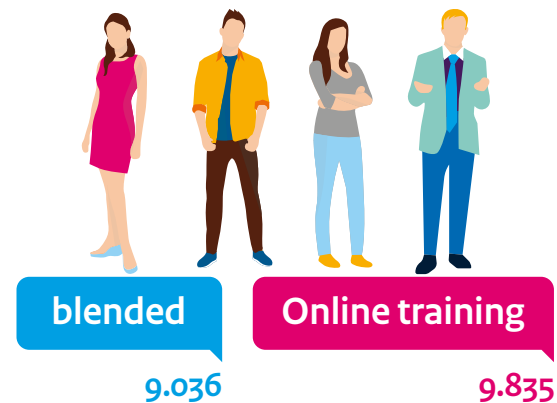
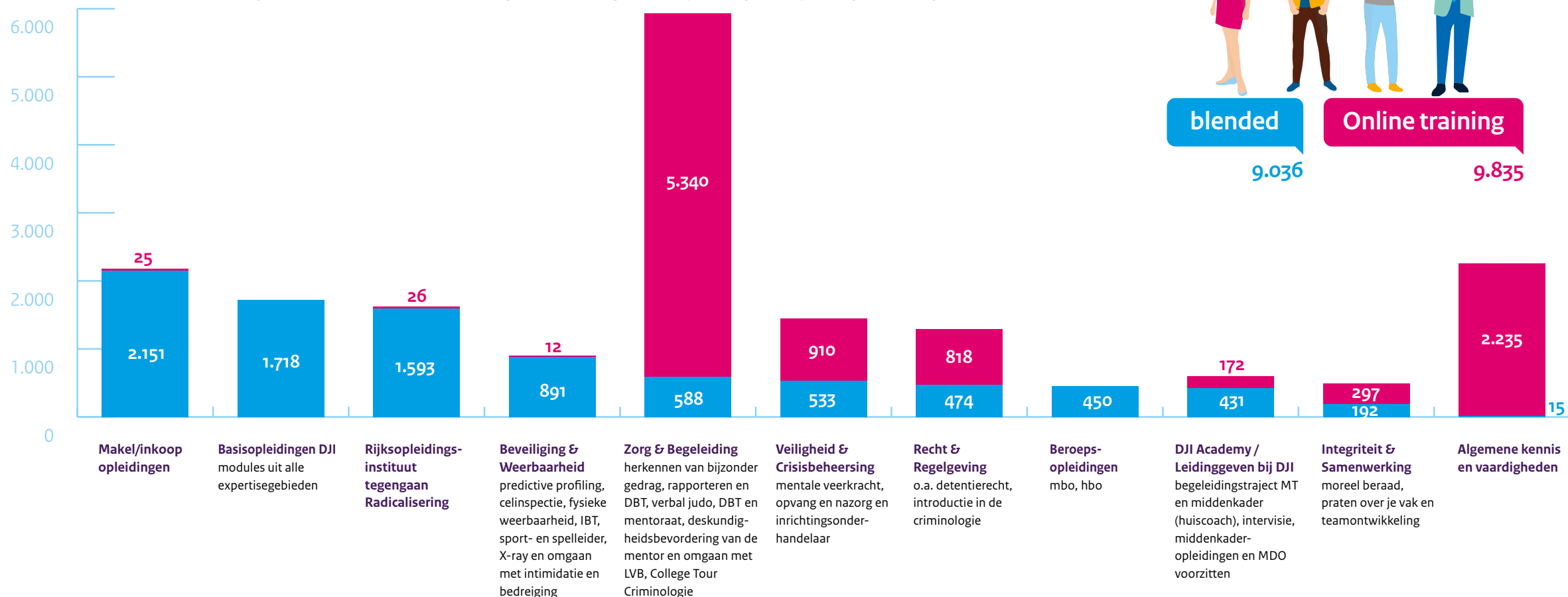
i Veilige en kansrijke D&R

Vakbekwaam zijn,
vakbekwaam blijven

Aantal deelnemers per thema

In 2020 hebben 19.071 cursisten deelgenomen aan een leeractiviteit. 50% hiervan was volledig online. De andere 50% was blended: een mix van online klassikale bijeenkomsten, fysieke bijeenkomsten en e-learning. Het accent lag daarbij op de volgende opleidingen/trainingen:

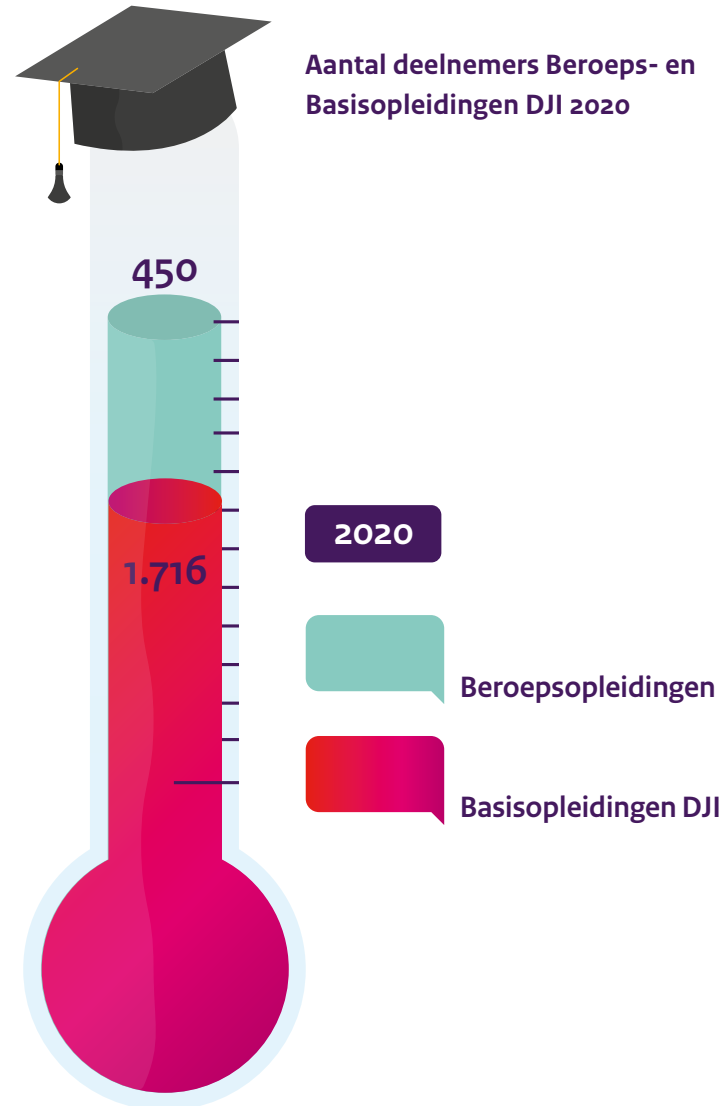
Zo'n 98% van het totale volume is verzorgd binnen DJI en 2% aan ketenpartners.

Beroeps- en Basisopleidingen DJI

In 2020 zijn 1716 medewerkers gestart met een Basisopleiding DJI en 450 met een beroepsopleiding. Een deel van hen heeft de opleiding inmiddels afgerond, de anderen ronden hun opleiding binnenkort af.

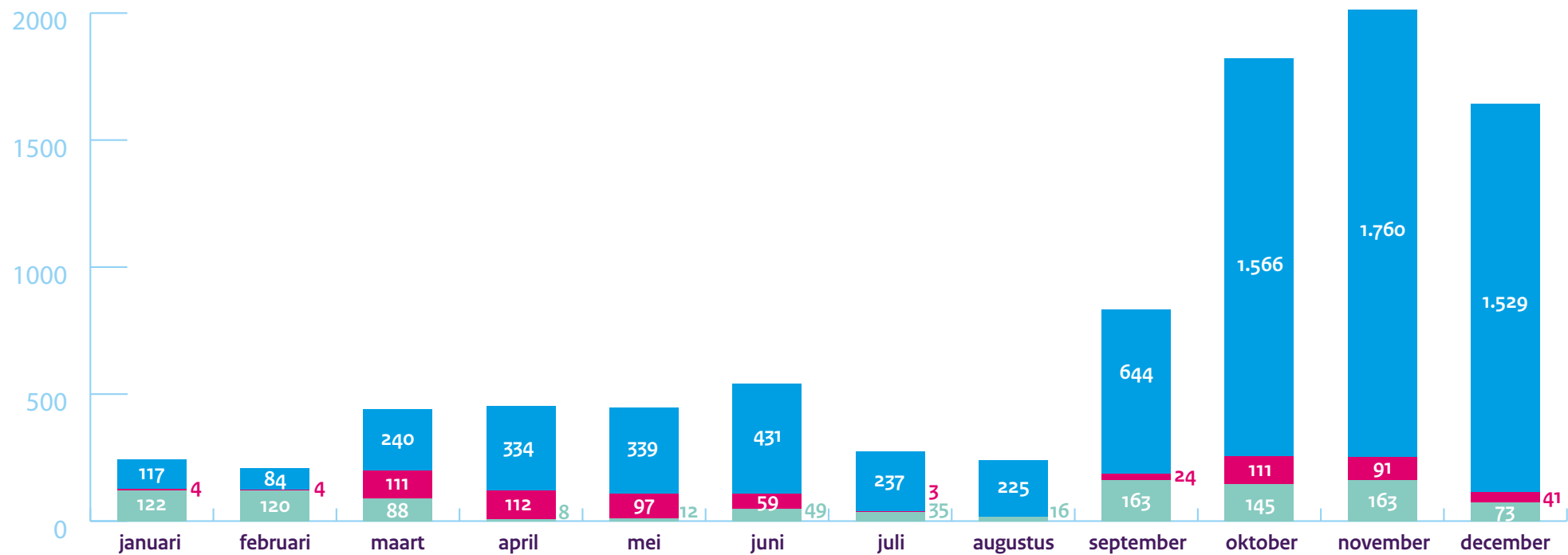
Aantal deelnemers gestart per Basisopleiding DJI	
Basisopleiding DJI tot complexbeveiligder	617
Basisopleiding tot buitengewoon opsporingsambtenaar	253
Basisopleiding DJI tot PIW'er en arbeidsmedewerker (deel 1 en 2)	186
Basisopleiding DJI tot complexbeveiligder Verkort Trigion	146
Rapporteren	145
BOA hercertificering	100
Basisopleiding DJI tot PIW'er en arbeidsmedewerker (deel 2)	85
Basisopleiding DJI tot casemanager	54
Basisopleiding DJI tot DTH'er	48
Basisopleiding DJI bedrijfsorganisatie In-Made voor arbeidsmedewerkers (deel 3)	35
Module elementaire zelfverdediging Trigion	23
Opfriscursus strafrapportage	22
Online opleiding tot buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA)	2
Totaal	1.716

Aantal deelnemers gestart per beroepsopleiding	
Beroepsopleiding Beveiligder (mbo 2)	137
Beroepsopleiding Persoonlijk Begeleider Specifieke Doelgroepen Instroom (mbo 4)	101
Intake voor opleiding PBSI en PBSDI	63
Beroepsopleiding Persoonlijk Begeleider Specifieke Doelgroepen Doorstroom (mbo 4)	56
Praktijkbegeleider Beveiligder mbo 2 en Coördinator beveiliging mbo 3	55
Beroepsopleiding Coördinator Beveiliging (mbo 3)	15
Beroepsopleiding Begeleider Specifieke Doelgroepen (mbo 3)	12
Praktijkbegeleider BSD mbo 3 en PBSI mbo 4	11
Totaal	450

Aantal uitvoeringen per maand

Gestarte OI-uitvoeringen betreffen uitvoeringen die het OI verzorgt met online en fysieke bijeenkomsten.
Online trainingen (e-learnings) en ingekochte trajecten (Makel) vallen hierbuiten.

Gestarte OI-uitvoeringen

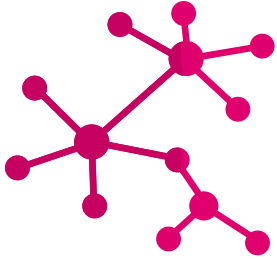
Geannuleerde geplande OI-uitvoeringen

totaal 994

totaal 657

totaal 7.506

Gestarte ingekochte uitvoeringen (MAKEL)

Ketensamenwerking

Bij het ontwikkelen en uitvoeren van leeractiviteiten is altijd oog voor ketensamenwerking.

Het programma van de DJI Academy is dit jaar geheel gericht op regionale public affairs en netwerksamenwerking. Netwerkpartners zijn nauw betrokken bij de masterclasses en andere kennis- en netwerkbijeenkomsten in de voorbereiding en uitvoering of als deelnemer. Een substantieel deel van de stoelen is door netwerkpartners bezet. De uitgevoerde en geplande bijeenkomsten staan in de [Kenniskalender](#) in deze opleidingsbarometer.

In het kader van veiligheid en penitentiaire scherpste heeft het OI in samenwerking met het hoofdkantoor eind 2019 **expertsessies VCHD** (Voortgezet crimineel handelen in detentie) in verschillende regio's georganiseerd, voor medewerkers van de politie, het OM, GRIP en DJI. Aan de hand van filmpjes, waarin signalen van VCHD te zien zijn, zijn de deelnemers met elkaar in gesprek gegaan over VCHD. Het directe doel is het verhogen van de awareness ten aanzien van VCHD en het versterken en uitbreiden van de externe contacten in relatie tot VCHD. De sessies

zijn erg succesvol en leveren leer- en verbeterpunten op. Na afloop van alle sessies ontvangt de stuurgroep VCHD, waar ook hoofddirecteur DJI Gerard Bakker zitting in heeft, een totaalpakket verbeterpunten.

Sinds februari 2020 kunnen medewerkers een [interactieve VCHD-e-learning](#) volgen via Sophie.

In samenwerking met het lectoraat Transmuraal Herstelgerichte detentie (Avans), expertisecentrum KIND en Restorative Justice (academy) Nederland is een training **'Ambassadeursopleiding Herstelgericht en slachtofferbewust werken'** ontwikkeld. De driedaagse training is gericht op ambassadeurs. Netwerksamenwerking is één van de thema's van de training. De pilot is bijna afgerond en geeft naar verwachting geen aanleiding tot wijzigingen. Ondanks de beperkingen als gevolg van de online uitvoering zijn de reacties zeer positief. De training is te boeken via [Sophie](#).

DJI Academy

Voor krachtig leiderschap, verbinding en ontwikkeling

In het programma van de DJI Academy (voor DJI-directeuren) zijn de inhoudelijke lijnen die bij de start in 2017 zijn ingezet op basis van de notitie DJI in Verbinding, verder gevolgd. Ze zijn ingestoken vanuit een veranderkundig perspectief en de relatie tussen leiderschap en organisatiecultuur, waarbij de voor DJI belangrijke thema's en uitdagingen vanuit verschillende invalshoeken zijn verdiept.

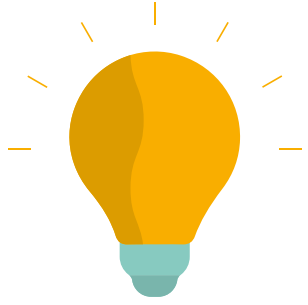
De uitspraak 'de justitiabele is van de maatschappij' is hierbij een belangrijke leidraad en legt nog meer nadruk op Leef-en Werkklimaat in de inrichting en op samenwerking met de netwerkpartners.

Het programma van 2020 stond geheel in het teken van regionale public affairs en netwerksamenwerking.

Voor plv. (vestigings)directeuren loopt het intervisieprogramma Petrarca.

Leiderschapsontwikkeling middenkader

Voor het middenkader staat ontwikkeling van leiderschap gekoppeld aan het kernproces en tegen de achtergrond van een veranderende DJI-organisatie centraal. De uitvoering is gekoppeld aan de opleidingsplannen van de inrichtingen en daarmee geïntegreerd en maatwerk. Een concreet voorbeeld hiervan zijn de transferworkshops waarmee de verbeterpunten voor het D&R-management in kaart worden gebracht en een verbeteradvies op maat wordt gemaakt.

Innovatie

Met innovatie maken we leren leuker en effectiever. De onderstaande middelen zetten we steeds meer in.

Met de **DialogueTrainer** train je interactief online gespreksvaardigheden. Samen met medewerkers van de werkvloer zijn realistische scenario's geschreven voor de DialogueTrainer. Deze worden gebruikt in diverse trainingen, zoals de nieuwe reeks online minicursussen over somber, angstig, verward en grensoverschrijdend gedrag en gedrag dat samenhangt met een licht verstandelijke beperking of een verslaving.

dji.letsgetwiser.com is een game engine (via een app) waarmee leren leuk wordt. Iedereen met een DJI-account kan een account voor dji.letsgetwiser aanmaken. Je test je kennis over verschillende onderwerpen. Deze games worden gebruikt in trainingen over BHV, X-ray, PI, Beveiliging, DV&O en Recht.

Na een mooie start op het terrein van DC Zeist, is het decor van de vernieuwde **Serious Game penitentiaire scherpte** nu opgebouwd op onze opleidingslocatie in Nieuwegein. Het scenario is vernieuwd, maar de leerdoelen blijven hetzelfde: vergroten van de penitentiaire scherpte. In de Serious Game leveren twee teams van medewerkers een onderlinge strijd om te bepalen wie het meest Penitentiair Scherp is. Waardevolle opmerkingen na afloop: 'De tijd vloog!'. Tijdens de ruim 2 uur durende game strijden twee teams tegen elkaar met het oplossen van kritische werksituaties, gevolgd door een (plenaire) nabespreking.

Er zijn twee nieuwe **interactieve tafels** aangeschaft waarmee we nu in totaal beschikken over zes tafels voor DJI (drie voor het OI en drie voor RJI). Compleet met schermen, waardoor ze voldoen aan de RIVM-richtlijnen. Aan de interactieve tafel ga je onder leiding van een gespreksleider met elkaar in gesprek. De tafel biedt plaats aan acht deelnemers en kan op locatie worden ingezet. Erop geprojecteerd zien de deelnemers filmfragmenten, vragen, scores en knoppen aan de hand waarvan het gesprek over dilemma's of kennis op gang komt. De interactieve tafel wordt momenteel ingezet in trainingen D&R, integrale veiligheid en vakmanschapsdagen.

Gedrag oefenen kan met behulp van **virtual reality** en **360 graden-film**: wie de bril opzet, beleeft een situatie met gedetineerden als levensecht en reageert daarop. De trainer en medecursisten kijken mee en geven feedback. Door een situatie zo reëel mogelijk na te bootsen en door extra spanning aan te brengen ontstaan waardevolle leermomenten tijdens de leeractiviteit. De VR-set wordt ingezet in de training psychopathologie en de vakmanschapsdagen.

Het **online leerportaal Sophie** ondersteunt de medewerker in zijn ontwikkeling. Het telt 265 vrij en gratis te volgen e-learningmodules, bevat een overzichtelijke online catalogus en biedt de mogelijkheid tot inschrijven, leerpaden bekijken en uitstippelen, portfolio vullen en meer.

Wetenschappelijk onderzoek naar effecten

Moreel beraad en haar bijdrage aan moreel vakmanschap

De dataverzameling van het onderzoek naar de morele thema's, evaluatie en impact van Moreel Beraad is afgerond. Zo'n 175 moreel beraden in Leeuwarden, Zwaag en Nieuwegein zijn geëvalueerd. Vught, Almere en Leeuwarden fungeerden als controlelocaties. Lokaal zijn de uitkomsten van het onderzoek binnen de DJI-locaties al teruggekoppeld. Later dit jaar levert de Vrije Universiteit Amsterdam drie deelrapportages met de resultaten van het onderzoek op. De eerste deelrapportage gaat over de thema's van de morele dilemma's van de DJI-medewerkers van de locatie. De andere twee rapportages betreffen de evaluaties van het moreel beraad en de impact van moreel beraad op moreel vakmanschap. Voorzichtig kunnen we nu stellen dat:

- Deelnemers de bespreking van door hen ingebrachte morele dilemma's waardeerden;
- Het regelmatig inzetten van een moreel beraad de ontwikkeling van vakmanschap op enkele deelgebieden versterkt;
- Deelnemers aan het moreel beraad zich meer betrokken voelen bij de thematiek door het vertrouwelijk inbrengen van eigen casuïstiek.

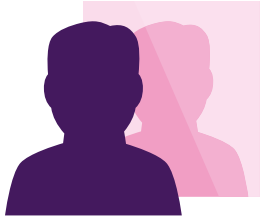
Het 'geweten' van Elementaire zelfverdediging trainen in complexe scenario's

Elementaire zelfverdediging (EZ) is de grootste module van de basisopleiding. Fysiek ingrijpen is een ultiem middel in situaties waarbij allerlei elementen spelen en een breed scala van kennis en vaardigheden wordt ingezet. Samen met de Vrije Universiteit Amsterdam (afdeling bewegingswetenschappen) hebben we onderzocht hoe – net als in het echt – deze kennis en vaardigheden in realistische casuïstiek kunnen worden samengebracht en geoefend.

Scenario's ontwikkeld

Samen met de fysieke trainers, coördinatoren van de expertiseteams van het OI en de wetenschappers van de VU zijn diverse scenario's ontwikkeld en uitgespeeld en klaar om in te zetten in de training EZ. Zodra het kan – vanuit de coronasituatie – zal telkens een trainer van een ander expertisegebied meelopen in de training EZ om de scenario's in de praktijk met de deelnemers te kunnen oefenen.

Reflectie: meer aandacht voor teamdynamiek

Na drie jaar vakmanschap zien we een verschuiving op de vakmanschapsladder. Daar waar eerder trede 3 en 4 (methodieken Praten over je vak en Moreel beraad) veel werden afgenomen, is er nu meer vraag op trede 1. Trede 1 gaat over teamdynamiek, samenwerking, teamontwikkeling en coaching. Aandacht voor vaak ingewikkelde en complexe teamdynamiek is binnen DJI kennelijk van groot belang. Daar waar teams nog geen goed werkende, open, transparante teams zijn, zijn Praten over je vak en Moreel beraad een stapje te hoog gegrepen. Veiligheid en openheid zijn randvoorwaarden om te komen tot gezamenlijk onderzoek en leren. DJI is een mensenorganisatie en hoe wij als medewerkers met elkaar omgaan en samenwerken verdient structureel aandacht. Hoe beter we samenwerken, hoe effectiever we worden in de uitvoering van ons werk.

Als gevolg van corona zijn genoemde leeractiviteiten noodgedwongen stil komen te liggen. Tegelijkertijd zien we een accentverschuiving naar de basisopleidingen. Deze draaien door. In het programma hebben reflectie, intervisie, casuïstiek en het ontwikkelen van een professionele beroepshouding meer aandacht gekregen.

Penitentiaire scherppte

Basis-en middenkaderopleidingen

Eind 2019 zijn de thema's informatiebeveiliging en leiderschap op veiligheid uitgebreider verwerkt in de basis-en middenkaderopleidingen. Na een toetsing aan de 'Handreiking Penitentiaire scherppte' (RVO GW en VB, mrt 2019), die binnen GW richting geeft aan het borgen van veiligheid, bleek dat de meeste vitale thema's van penitentiaire scherppte voldoende in de opleidingen aan bod komen, maar deze twee onderwerpen meer aandacht nodig hadden. Dat is nu geborgd.

Voor het middenkader is een special penitentiaire scherppte in ontwikkeling.

Serious game penitentiaire scherppte

Het scenario van de serious game penitentiaire scherppte is vernieuwd. Hierin komen deelnemers terecht in situaties waarin zij verschillende veiligheids-handelingen uitvoeren, zoals celinspectie, boeien en fouilleren. Ook doet de serious game een beroep op het probleemoplossend vermogen en communicatieve vaardigheden.

Kenniskalender

In 2020 heeft het OI een groot aantal themabijeenkomsten en collegereeksen georganiseerd. In het kader van de 'Blik naar buiten' hebben hier ook ketenpartners aan deelgenomen.

DJI Academy

Tien masterclasses in 2020 voor (plv.) DJI-directeuren

1. Buitenwereldlogica
2. De onvermijdelijke dynamiek van samenwerken
3. Stakeholderanalyse maken
4. Public affairs-plan opstellen
5. De regie pakken en laten als directeur
6. Governance in netwerken en ketens
7. De psychologie van regie (verschoven naar 2021)
8. Uitvoering organiseren: De Sokkenshow
9. Buiten en binnen (verschoven naar 2021)
10. Reflectietafels met ketenpartners (verschoven naar 2021)

Winter School: Radicalisering en extremisme

Vijf colleges in jan-maart 2020 voor alle medewerkers

1. Idealen op drift; een pedagogische kijk op radicalisering
2. Rechts- en linksextremisme
3. Identiteit en de lokgroep van het islamitisch extremisme
4. Radicalisering binnen detentie
5. Integrale aanpak; samenwerking met keten- en netwerkpartners

College Tour Criminologie

Negen colleges in feb-nov 2020 voor alle leidinggevenden

1. Identiteit en autoriteit
2. Mens- en wereldbeelden en het bijbehorende misdaadrecht
3. Visies op re-integratie en resocialisatie
4. Identiteit en de lokgroep van het islamitisch extremisme
5. Stoornis en delict
6. Herstelgerichte detentie
7. Omgaan met (impulsgedreven) gedrag en het voorkomen van crises
8. De werkalliantie in gedwongen kader, het belang van professionele verbinding voor re-integratie en resocialisatie
9. Re-integratie ex-justitiabelen; samenwerking met netwerkpartners

Voortgezet crimineel handelen in detentie (VCHD)

Zes expertsessies in feb-nov voor regionale afgevaardigden van de politie, het OM, GRIP en DJI

1. Locatie De Schie
2. Locatie PI Alphen aan den Rijn
3. Locatie JC Schiphol
4. Locatie Intermetzo Lelystad (verschoven naar 2021)
5. Locatie PI Achterhoek (verschoven naar 2021)
6. Locatie PI Veenhuizen (verschoven naar 2021)

Overige kennisbijeenkomsten

Themadag voor vertrouwenspersonen

Themabijeenkomst januari 2020

Masterclass Rembrand! (over brandveiligheid)

Themabijeenkomst maart 2020

Opleidingscoördinatoren

Themabijeenkomst voor opleidingscoördinatoren mei 2020

Themadag voor freelance trainers

Opleidingsinstituut DJI

Themabijeenkomst 2 keer in november 2020

Veilige en kansrijke D&R

Detentie en re-integratie is het kernproces ten behoeve van de begeleiding van justitiabelen. Binnen DJI zijn we volop bezig om dit te verbeteren, onder meer vanuit de D&R-plaat en de inrichtingsspecifieke 'foto'. Trajectdenken en –werken en interdisciplinair werken zijn belangrijke ontwikkelpunten.

Het OI ondersteunt het verbetertraject vanuit Vooruit naar de bedoeling met opleidingen en de transferworkshop als belangrijke tool. Hierin worden de ontwikkelpunten voor het middenkader inzake het D&R-management in kaart gebracht en er volgt een verbeteradvies op maat. De transferworkshop heeft al op een aantal locaties plaatsgevonden met positieve reacties zoals “Dit is pas verbinding zoeken met elkaar”, “Ik heb nieuwe dingen gehoord” en “Deze dag heeft mij handvatten gegeven waar mijn team en ik morgen mee aan de slag kunnen”. Na deze start volgt afhankelijk van de ontwikkelpunten van de inrichting een traject dat bestaat uit bijvoorbeeld coaching, gemixte trainingen, sturing of feedback. In 2020/2021 wordt de transferworkshop aan alle inrichtingen aangeboden.

Vernieuwing leeractiviteiten met nieuwe Wet straffen en beschermen (voor het gevangeniswezen)

De gevolgen van de Wet Straffen en Beschermen, de risicoscreener, het nieuwe toetsingskader en het nieuwe wegingskader (t.b.v. vrijheden) zijn verwerkt in het opleidingsaanbod. Voor nieuwe medewerkers in de basisopleidingen. En voor zittend personeel in een college en ander aanbod. Het gaat onder meer om kennis en vaardigheden op het gebied van het nieuwe toetsingskader, trajectgesprekken en re-integratiedoelen. Meer informatie vind je onder het thema [Opleidingsaanbod Wet straffen en beschermen](#).

Diploma Leider Sportieve Recreatie

Met het landelijke erkende diploma Leider Sportieve Recreatie vergroten justitiabelen hun kansen op de arbeidsmarkt. Deze kwalificatie kunnen zij tijdens detentie behalen onder leiding van een ILO'er. Voorwaarde is dat de ILO'ers hier eerst zelf een Proeve van bekwaamheid voor halen. Hiertoe is de Leider Sportieve Recreatie Train de trainer ontwikkeld. De eerste groep ILO'ers is gestart en de tweede gepland.